

NIRA

**Kaunitz &
Kaunitz
Misaljević
Andronik**

Elma Kaunitz i Pavle Kaunitz

NIRA

SPAS IZ GETA
ZOVEM SE "NIKO"
TREŠNJE
IZGUBLJENI TALENTI
DJECA RATNICI

©TPO FONDACIJA

NIRA

Izdavač: TPO Fondacija Sarajevo (Publisher: TPO Foundation Sarajevo)

Autori/ce teksta / Text Authors: Elma Kaunitz i Pavle Kaunitz

Autori crteža / Comic Book Authors: Neven Misaljević i Filip Andronik

Lektura i korektura BHS / Copy Editor BHS: Ivana Krstanović

Prijevod/Translation: D. Saržinski

Lektura i korektura ENG / Copy Editor ENG: Ivana Krstanović

DTP: Damir Ruvčić

Štampa/Printed by: Dobra knjiga, Sarajevo

Tiraž/Circulation: 2000

Sarajevo, 2015.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

741.5

KAUNITZ, Elma

Nira : spas iz geta, zovem se "niko", trešnje,
izgubljeni talenti, djeca ratnici / Elma Kaunitz,
Pavle Kaunitz ; [autori crteža, comic book authors
Neven Misaljević, Filip Andronik ; prijevod,
translation D. Saržinski]. - Sarajevo : TPO
Fondacija, 2015. - 64, 64 str. : ilustr. ; 25 cm

Nasl. str. prištampanog prijevoda: Nira. -
Tekstovi štampani u međusobno obrnutim smjerovima.

ISBN 978-9958-0386-3-1

1. Kaunitz, Pavle

COBISS.BH-ID 22230534

U okviru projekta „Inicijativa za kreativni dijalog i edukaciju (IKDE)“, TPO Fondacija je pokrenula publiciranje stripa „NIRA“ kako bi ljudska prava približila mladim ljudima, posebno tinejdžerima. Dosadašnje aktivnosti na promociji ljudskih prava i rodne ravnopravnosti u najvećoj su mjeri bile usmjerene prema ženama i mladima. Vodeći se idejom da mladi ljudi trebaju biti nositelji promjena u društvu kroz različite aktivnosti, TPO Fondacija je kreirala poseban materijal koji će ih na primjeren način potaknuti da artikuliraju pitanja ljudskih prava u svom okruženju.

Strip „NIRA“ kao izražajna forma, koja komunicira različite poruke ispreplitanjem slike i riječi o ljudskim pravima i njihovoj primjeni, potiče mlade da uče, promišljaju i rade, te na taj način spajaju kreativnost i građanski aktivizam.

Glavna junakinja Nira na autentičan način predstavlja jedan od modela angažirane mlade osobe i osviještene građanke koja svojim vlastitim primjerima svakodnevno pokazuje hrabrost i inicijativu za promjene u društvu. Ona je svjesna poteškoća s kojima se susreće društvo u kojem živi, ali se odupire tom pasivnom, inertnom i jednoličnom društvu koje svojom šutnjom i neaktivizmom dopušta kršenje ljudskih prava. Nira, odvažna i ustrajna u svojim ciljevima, podiže svoj glas i pokreće se, ne dopuštajući da pred njenim očima vlada nepravda i bezakonje. Svojim idejama, željama i aktivizmom pridobiva podršku svojih prijatelja/ica te uspijeva promijeniti stavove okoline.

Pet epizoda stripa „NIRA“ držat će vašu pozornost i potaknuti vas na razmišljanje o vašem vlastitom djelovanju u zajednici u kojoj živite. Učeći da ne smijemo biti slijepi pred nepravdom, „NIRA“ će nas ponukati da preispitamo vlastitu odgovornost prema sebi i drugima.

TPO Fondacija se zahvaljuje svim suradnicima koji su radili na pripremi stripa, kao i donatoru Porticus Njemačka koji je podržao ovaj projekt.

Nadamo se da će mladi pronaći inspiraciju u Nirinim pričama i odvažiti se da djeluju kao aktivni građani i građanke u promociji i zaštiti ljudskih prava.

Tim TPO Fondacije

NIRA

w epizodi
SPAS IZ GETA

**Kaunitz &
Kaunitz
Misaljević
Andronik**

NIRA

u epizodi
SPAS IZ GETA

'NOĆ POGROMA'
(KRISTALNA NOĆ) NAZIV JE ZA VELIKI POGROM ŽIDOVA ŠIROM NJEMAČKE 09. 11. 1938. TE SU NOĆI OŠTEĆENE ILI UNIŠTENE GOTOVO SVE SINAGOGE U NJEMAČKOJ (PREKO 1.500), MNOGA GROBLJA...

ŽIDOVSKA IMOVINA KOJA NIJE UNIŠTENA PREDATA JE U "ARIJSKE" RUKU, A VLASNICI SU OSTALI BEZ SREDSTAVA ZA ŽIVOT. VIŠE OD 30.000 ŽIDOVA JE ODVEDENO U KONCENTRACIJSKE LOGORE.

90% ŽRTAVA SU BILI ŽIDOV I, A OSTALI SU BILI POLJACI, ROMI, SOVJETSKI RATNI ZAROBLJENICI, JUOSLAVENI, HOMOSEKSUALCI TE PRIPADNICI DRUGIH NARODNOSTI I RELIGIJSKIH SKUPINA. PO OSLOBOĐENJU, U LOGORU JE PRONAĐENO OKO 7.000 ISPIJENIH LJUDI.

VARŠAVSKI GETO BIO JE NAJVEĆI OD IZOLIRANIH DIJELOVA GRADOVA (GETTO) U KOJE JE NACISTIČKI REŽIM KRAJEM 1930-IH I POČETKOM 1940-IH ZATVARAO ŽIDOVE IZ NJEMAČKE I OKUPIRANIH ZEMALJA. NA OKO 4.5% POVRŠINE VARŠAVE BILO JE ZATVORENO PREKO 400.000 ŽIDOVA (37% STANOVNIŠTVA VARŠAVE).

Varšava

TIJEKOM DVA LJETNA MJESECA IZ GETA JE U LOGOR SMRTI TREBLINKA ODVEĐENO 254.000 LJUDI. PREKO 300.000 ZATVORENIKA VARŠAVSKOG GETA SMRTNO JE STRADALO ILI U SAMOM GETU ILI U LOGORIMA SMRTI.

II. SVJETSKI RAT ZAVRŠIO SE 1945. POBJEDOM SAVEZNIKA. BROJ SMRTO STRADALIH ŽRTAVA SE PROCJENJUJE NA OKO 55 MILIJUNA, ŠTO JE PREDSTAVLJALO 2,5% SVJETSKJE POPULACIJE. BROJ RANJENIH BIO JE VIŠESTRUKO VEĆI. NAJVEĆI BROJ ŽRTAVA BIO JE MEĐU JEVREJIMA (6.000.000 - TREĆINA ŽIDOVSKJE POPULACIJE) I ROMIMA (220.000 DO 800.000 - ODNOSNO ČETVRTINA DO POLOVINE UKUPNE ROMSKE POPULACIJE).

NAKON PORAZA NACISTIČKE NJEMAČKE, SAVEZNICI SU ORGANIZIRALI SUĐENJE NJEMAČKIM NACISTIMA PRED MEĐUNARODNIM VOJNIM TRIBUNALOM. OVO SUĐENJE U POVIJESTI JE POZNATO POD IMENOM NÜRNBERŠKI PROCES.

PSSST NIRO.
GRANICE MEĐU
SVJETOVIMA SU TAKO
KRHKE... ISKORISTI
TRENUTAK DA
PITAŠ...

PRED ONIM
ŠTO STE UČINILI IRENA,
ZASTAJE SVAKA MISAO.
IZ GETA STE IZVELI 2.500
ŽIDOVSKJE DJECE. SVE STE
IH LI DOMILI, SAČUVALI
PODATKE O NJIHOVIM
PRAVIM IMENIMA,
OBITELJIMA...

KAKO STE
LI OPĆE ULAZILI
U GETO?

USPJELA SAM
NABAVITI PROPUSNICU
KOJA MI JE OMOGUĆAVALA
DA SVAKODNEVNO ULAZIM U
GETO RADI INSPEKCIJA
HIGIJENSKIH USLOVA, KOJI SU
BILI TAKO UŽASNI DA JE
PRIJETILA OPASNOST DA SE
ZARAZE PROŠIRE I IZVAN
ŽIDOVA GETA.

MORATE ZNATI
DA NISAM BILA SAMO.
BILO JE PUNO LJUDI KOJI
SU POMAĞALI. NEKI SU DJECE
KRIJUMČARILI IZ GETA
SKRIVAJUĆI IH U VREĆAMA
OD KROMPIRA, TORBAMA,
KUTIJAMA ZA ALAT,
LIJESOVIMA...

DRUGI
HRABRI LJUDI
SU IH PRIHVAĆALI
U SVOJE
DOMOVE...

ČASNE SESTRE
SU IH KRILE U
SVOJIM SAMOSTANIMA,
INTERNATIMA I
SIROTIŠTIMA...

MEDICINSKO
OSOBLJE IH JE
SKRIVALO U
BOLNICAMA...
BILO NAS JE
MNOGO.

NIRA

w epizodi

ZOVEM SE "NIKO"

**Kaunitz &
Kaunitz
Misaljević
Andronik**

NIRA

u epizodi
**ZOVEM SE
"NIKO"**

...NEMAJU ZDRAVSTVENO OSIGURANJE...

...NE MOGU SE U ŠKOLU UPISATI...

... NE MOGU DOBITI NIKAKAV VID SOCIJALNE POMOĆI...

OVA DJECA U VELIKOM BROJU POSTAJU ŽRTVE TRGOVINE ROBLJEM RADI PROSJAČENJA I SEKSUALNE EKSPLOATACIJE. NAKON CIJELODNEVNOG "POSLA", ONI NOVAC DAJU GAZDAMA...

TRGOVINA ORGANIMA NIJE NEŠTO ŠTO SE DEŠAVA U FILMOVIMA - ONA JE TU OKO NAS.

DUM! PRAVO LI ČELO! OVA SE ČIURA NE ŠALI! DOPADA MI SE!

JA SAM DANAS ZAVRŠIO REGISTRACIJU NVO-A 'ZOVEM SE NIKO' - MREŽA ZA POMOĆ NEREGISTROVANOJ DJECI I NJIHOVIM RODITELJIMA.

ČLANOVI OVE MREŽE BIT ĆE PRAVNICI, SOCIJALNI RADNICI, PEDAGOZI, ITD. KOJI ĆE PRO BONO POMAGATI DA DJECA DOBIJU RODNE LISTOVE.

*PRO BONO - ZA OPĆE DOBRO

DAMIRE, SVIĐA MI SE VAŠA IDEJA. BIT ĆE MI ZADOVOLJSTVO POMOĆI VAM.

OVO JE ČOVJEK S MISIJOM. SVIĐA MI SE. POZVAT ĆU GA KAO GOSTA U STUDIO.

SUPER JE ŠTO JE VEĆ ORGANIZIRAO GRUPLI SURADNIKA-VOLONTERA.

TREBAT ĆE DOBRO OSMISLITI NAČIN PRIKLIPLJANJA SREDSTAVA ZA TROŠKOVE SUDSKIH I OPĆINSKIH TAKSI...

NIRA

w epizodi

TREŠNJE

**Kaunitz &
Kaunitz
Misaljević
Andronik**

NIRA

u epizodi
TREŠNJE

PA MORAO SAM TE NEKAKO PROBUDITI! 11 JE SATI I IMAMO POSLA!

...DANAS SPAVAM...

KAKAV POSAO?! JA IMAM PLANOVA DANAS...

...ODMARAM...

LIMORNA SAM LEO I DANAS SE ŽELIM ODMORITI. FINITO!

NAJBOLJI ODMOR JE AKTIVNI ODMOR,...

NE DOLAZI U OBZIR!

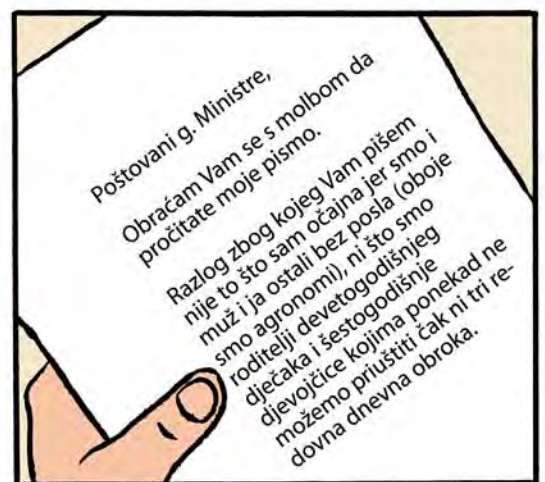
...A JA ZA TEBE IMAM AKTIVNOST.

EVO MENE! KOD TEBE JE TOPLO, A KOD MENE SE UGASILA VATRA U PEČI...

STO MI GROMOVA, NEMOGLUĆ SI!

NE PIŠEM NI ZATO ŠTO SAM JA UGLAVNOM
GLADNA, NITI ZATO ŠTO ME RAZDIRA TUGA JER
NE MOGU POMOĆI SVOJIM RODITELJIMA -
PENZIONERIMA...

PISAT ĆU VAM O TREŠNJAMA.
OBIČNIM NAŠIM TREŠNJAMA -
O NAŠOJ HERCEGOVAČKOJ ALICI I HRUŠTU.

DA VAM, DRAGI MOJ MINISTRE, OBJASNIM:
JA VRLO RIJETKO SA SOBOM VODIM MIU
KAD IDEM U NABAVKU.

NEMAM SRCA DA VODIM
DIJETE KROZ PRODAVNICE
S ČIJIH JOJ SE RAFA
SMJEŠKAJU STVARI
KOJE JOJ JA NE MOGU
PRIUŠTITI.

IPAK, NEKI DAN MI JU JE BILLO ŽAO
OSTAVITI SAMU KOD KUĆE.

KUPUJEM JA SALATU I VIDIM KAKO SE MOJA MIA
ODVOJILA OD MENE I STALA ISPRED TEZGE S
TREŠNJAMA. GLEDA ONA U TREŠNJE -
TREŠNJE SU JOJ OMILJENO VOĆE.

HAJDE UZMI,
DA VIDIŠ ŠTO
SU SLATKE.

NEĆU,
HVALA,
NE MOGU.

UZMI CURICE.
ZNAM JA DA TI
VOLIŠ TREŠNJE,
SAMO SE
STIDIŠ!

ETO MOJ MINISTRE - MOJA JE MIA ODUVIJEK
NAJVIŠE VOLJELA TREŠNJE! I TAKO STOJIM
JA IZA NJE I SLUŠAM I SUZE ME PEKU JER
ZNAM DA MIA LAŽE.

I JOŠ VIŠE - DAVE ME SUZE U GRU I BUBNJA MI U PRSIMA JER ZNAM DA U NOVČANIKU IMAM JOŠ JEDVA ZA JEDAN KRUH I JEDNO MLIJEKO.

MOGU LI MAMA?

MOŽEŠ DUŠO.

HVALA! IAKO NE VOLIM TREŠNJE, UZELA BIH OVE DUPLE DA IH STAVIM NA UŠI.

ZNAŠ, SLAGALA SAM DA NE VOLIM TREŠNJE JER SAM HTJELA DA IH PONESEM KUĆI. OVAKO SAD IMAMO PO JEDNU TREŠNJU ZA SVAKOG - JEDNA ZA TEBE, JEDNA ZA TATU, JEDNA ZA BRACU I JEDNA ZA MENE.

JE LI TO KRAJ PISMA?

KRAJ PROČITAJ SAMA, NIRO.

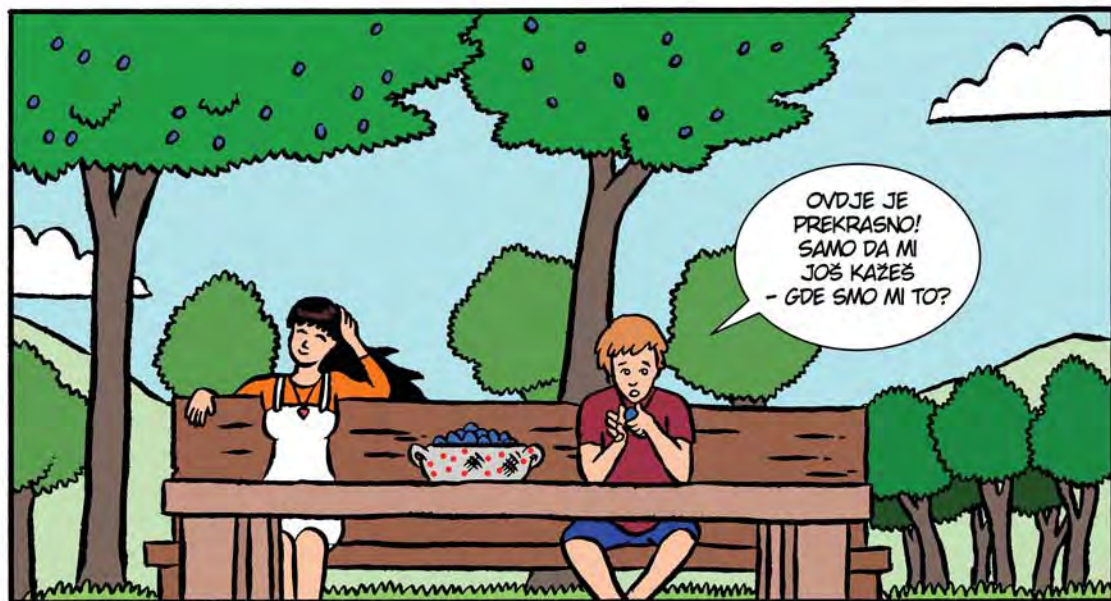

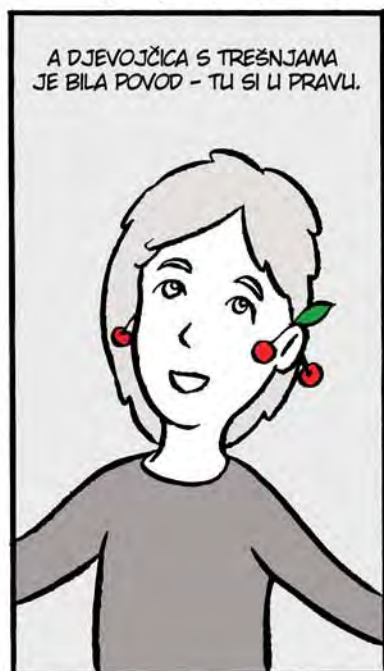
I na kraju, poštovani ministre, samo želim da Vas upitam ovo:

Šta bi s članom 23. "Opće deklaracije pravima čovjeka", koja kaže: "Svako ima pravo na rad, slobodan izbor zaposlenja, na pravične i zadovoljavajuće uslove rada i na zaštitu od nezaposlenosti.?"

Gdje je nestalo to moje pravo?

NIRA

w epizodi

IZGUBLJENI TALENTI

**Kaunitz &
Kaunitz
Misaljević
Andronik**

NIRA

u epizodi

IZGUBLJENI TALENTI

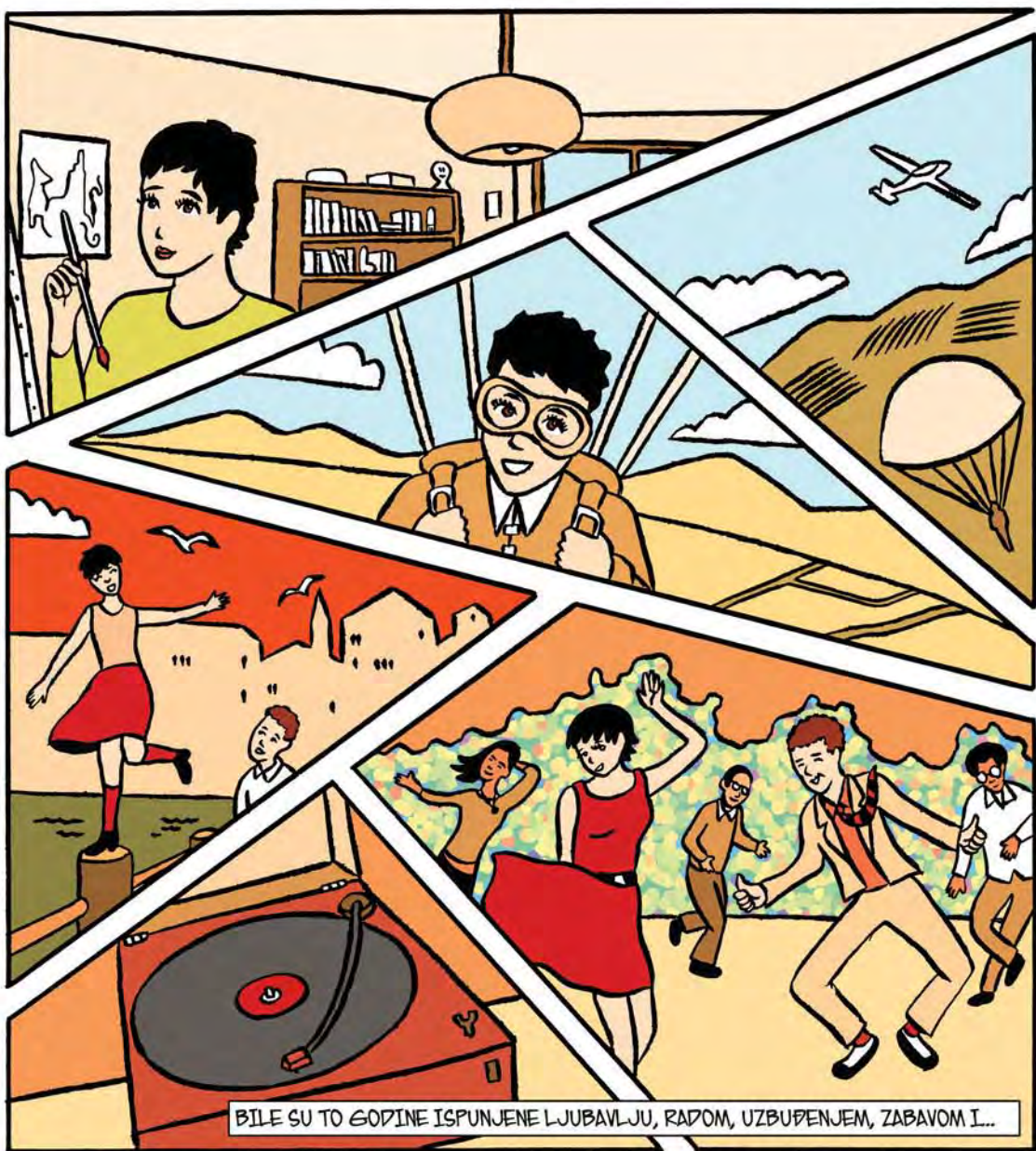

MOJI BAKA I DJED SU SE UPOZNALI U UMJETNIČKOJ ŠKOLI. ONA JE BILA PRVI RAZRED, A ON TRI GODINE STARIJI.

BILO JE TO BEZBRIŽNO VRIJEME, IAKO MOJA ČUKUNBAKA NIJE ODOBRAVALA NJIHOVU LJUBAV...

BILE SU TO GODINE ISPUJENE LJUBAVLJU, RADOM, UZBUĐENJEM, ZABAVOM I...

NIRA

w epizodi

DJECA RATNICI

**Kaunitz &
Kaunitz
Misaljević
Andronik**

NIRA

u epizodi

DJECA RATNICI

ZNAŠ HARLINE,
JA SAM POMALO
VEĆ UMORNA OD SVEGA,
OD SVE OVE JIURNJAVE.
STALNO SE SUSREĆEM
SA STVARIMA I PROBLEMIMA
KOJI BI SE MOGLI OTKLONITI
KADA BI POSTOJALA
DRUŠTVENA VOLJA I
SNAGA DA SE TO UČINI.

ZNAM NIRA,
ALI TO JESI TI...
TI SI ROĐENA NOVINARKA
ISTRAŽIVAČICA.
NO, SADA IMAŠ SEMDICI
ODMORA, PA JE
ISKORISTI.

EH,
KAD BI MI SE
TO POSREĆILO...
NO BOJIM SE...

ALI...
NE! NIJE
MOGUĆE!

OPROSTITTE,
JE LI SLOBODNO
DA SE
PRIDRUŽIMO?

ALI...

SVE JE POD
KONTRLOM MLADA DAMO.
SAMO BEZ PANIKE. NIK
ČE TI VEĆ SVE OBJASNITI,
NO DAJ DA PRVO SJEDNEM I
OKVASIM ERLO. MOMAK,
DONESI MI BOKAL
MEDOVINE I...

ČEGA?

DAJTE NAM
DVA ĐUSA. ŠTO JE
MOMAK? NIKAD NISI ČUO
ZA POKLADE, KARNEVAL,
MAŠKARE? PA VELJAČA
JE ČOVJEČE,
VELJAČA...

HU, OVO JE BILLO DOBRO NIK.
VALJDA SAD NEĆE CIJELI KAFIĆ
BULJITI U NAS.

ALI JA BIH ZAISTA BILLO
PRESRETAN KAD BI MI OBJASNILI
OVO ŠTO MOJE OČI VIDE A UM
NAPROSTO NEGIRA. ŠTA...

GOSPODE, OVA DJECA IDU U RAT. ONI IDU U IRAK.

DOSTA! NE MOGLI VIŠE.

IDEMO!

NA TEBI JE NIRO DA SE ODLUČIŠ. VIDJELA SI S ČIME SE SVE SUSREĆEMO U OVOM SVIJETU.

A POKAZALI SMO TI TEK VRH LEDENE SANTE. DUBOKO VJERUJEM DA OSJEČAŠ ISTO ŠTO I MI, ODNOSNO DUBOKU, LJUDSKU POTREBU DA SE STANJE IZMIJENI.

DA, NARAVNO, ALI ŠTO MOGLI JA, NOVINARKA LOKALNE RADIO STANICE, U MALOM GRADU ???

MOŽEŠ TI TO NIRO, MOŽEŠ! MI ČEMO BITI UZ TEBE, IMAŠ SVU NAŠU PODRŠKU. SAD JE NAJBITNIJE...

NAJBITNIJE JE DA OKUPIŠ MLADE IZ CIJelog SVIJETA, MLADE, TALENTIRANE I POPUZETNE LJUDE, DA IH POKRENEŠ IZ LETARGIJE.

JEDNO JE ZNATI ZA PROBLEME, DETEKTIRATI IH I UOČITI, A NEŠTO SASVIM DRUGO DJELOVATI. A TU SMO MI DA TI POMOGNEMO.

ZNAM! ALI KAKO? MOJ POSAO, MOJ GRAD, PRIJATELJI...

